

ศึกษาการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ
เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
A STUDY OF SANGHA PERSONNEL DEVELOPMENT
OF SANGHA ADMINISTRATORS
IN CHOM THONG DISTRICT OF BANGKOK

พระวิโรจน์ ธีรสุโข (พาดิ) *
รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู**
ดร.ทองดี ศรีตระการ***

วันรับ 18 / มิถุนายน / 2564
ตรวจสอบ 20-25 / มิถุนายน / 2564
ตอบรับ 28 มิถุนายน / 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาวิธีการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้ประชากร จำนวน 65 รูป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 รูป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ โดยรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ด้านการศาสนศึกษา ด้านการสาธารณูปการ ด้านการปกครอง ด้านการ

*นิสิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.อีเมลล์ witchaisuk@gmail.com

**ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.อีเมลล์ sin.ngam2505@hotmail.co.th

***ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.อีเมลล์ prawity_202@hotmail.com

ศึกษาสงเคราะห์ และข้ออยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการเผยแผ่ ตามลำดับ

2. วิธีการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ทางวัดมีการจัดประชุมบุคลากร วางแผนบุคลากรคณะสงฆ์ให้มีความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือชุมชนที่ได้รับความเดือดร้อนตามโอกาสที่สมควรคณะสงฆ์ให้มีความรู้ตามระเบียบของพระธรรมวินัยทุก 1 เดือน จัดตั้งสมาคมสนับสนุนพระภิกษุให้มีหน้าที่ในการรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ภายในวัด สนับสนุนพระภิกษุสามเณรได้รับการศึกษาทั้งแผนกธรรม แผนกบาลี และทางโลก

3. ข้อเสนอแนะ พระสงฆ์ต้องมีการรับสนองงานด้านการปกครองคณะสงฆ์ ถวายการอุปถัมภ์ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม - บาลี ซึ่งเป็นระบบการศึกษาดั้งเดิมของคณะสงฆ์ ถวายความรู้พระธรรมทูตและพระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาทุกประเภท โดยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ พระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้น จัดให้มีเครือข่ายระหว่างองค์กรสาธารณกุศลทางพระพุทธศาสนา กลุ่มอาสาสมัครในทุกจังหวัด

คำสำคัญ: การพัฒนาบุคลากร, พระสังฆาธิการ

Abstract

Objectives of the study included 1) 1) to study conditions of the Sangha personnel development of the Sangha Administrators in Chom Thong District of Bangkok; 2) to study methods of Sangha personnel development of Sangha Administrators in Chom Thong District of Bangkok; and 3) to propose guidelines for the Sangha personnel development of Sangha Administrators in Chom Thong District of Bangkok. The

study was a mixed method between a quantitative research and qualitative one in nature. A questionnaire was used for collecting quantitative data from a sample of 65 Sangha personnel, and a Schedule Interview was used to collect qualitative data from 5 key informants. For the analysis of quantitative data statistics including Frequency, Percentage, Mean and Standard Deviation was used and the content analysis for qualitative data was administered.

The results of the study found that:

1. Regarding conditions of conditions of the Sangha personnel development of the Sangha Administrators in Chom Thong District of Bangkok it found that the opinion on all 6 aspects was generally and considering each aspect it was also high including public welfares, Religious studies, public facilities, administrative affairs, social work studies respectively and the dissemination was lowest.

2. With regard to methods of the Sangha personnel development of the Sangha Administrators in Chom Thong District of Bangkok it found that the monastery organized the meeting and planning of personnel to enhance them to participate in and help the suffered community in the appropriate occasion, educate them monthly classes of rules and laws in Dharma and Vinaya, establish the association to put the personnel to the right jobs in the monastery and provide

them with the opportunity of Dharma, Pali language and Common education.

3. In respect of propose guidelines for the Sangha personnel development of Sangha Administrators in Chom Thong District of Bangkok it revealed that there were the providing of administrative affairs of Sangha, assistance affairs, promotion of Dharma, Pali language studies as the Sangha's traditional education system, organizing Buddhist Dhammadhuta monks in several effective forms and methods as much possible, expansion of the network with Buddhist Charity Organizations and Volunteer groups in all provinces.

Keywords : personnel development, Ecclesiastical official.

บทนำ

การศึกษา คือ การสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นไปในแนวทางที่ดีงาม ถูกต้อง เป็นธรรม จุดมุ่งหมายแห่งการศึกษาที่ถูกต่อนำจะไม่เกินเลยไปกว่านี้ ทั้งนี้เพราะคำว่า พัฒนา หมายถึง การทำให้ดีกว่าเดิม ถ้าได้เติมเต็มไปด้วยความถูกต้องและความเป็นธรรม เข้าไปด้วยแล้วยิ่งจะทำให้องค์ความรู้นั้นมีคุณค่า โดยยิ่งขึ้นไป สนามหลวงแผนกบาลี, สอบบาลีของ สนามหลวงแผนกบาลีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค: “สัมปสาทีนยกลา”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง, 2556), หน้า 7. ความเจริญงอกงามทั้งหลายจะพึงเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยการศึกษาเล่าเรียนที่ถูกทาง ดังนั้น การศึกษาเล่าเรียน จึงถือได้ว่าเป็นบันไดขั้นต้นที่จะส่งศาสนบุคคลให้ไต่ขึ้นไปจนถึงความเจริญงอกงามเป็นที่สุด

สำนักเรียนวัดเทพศิลา, สำนักเรียนวัดเทพศิลาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม: อนุโมทนาภคา”, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัดปากน้ำ, 2548), หน้า ข.

วัดมีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมไทยแทบทุกด้าน ในอดีตที่ผ่านมาวัดจัดว่า เป็นสถาบันหลักของชุมชน และเป็นศูนย์กลางของการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลและกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การให้ทาน รักษาศีล ฟังธรรม สวดมนต์ไหว้พระและกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น อันแสดงออกทางด้านขนบธรรมเนียมและประเพณีต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เป็นศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ทำหน้าที่ทั้งผู้ผลิต ผู้อนุรักษ์และผู้สอนศิลปะแก่ประชาชนเป็นที่ปรึกษาด้านการครองตน อาชีพ ปัญหาชีวิต ปัญหาสังคม แม้กระทั่งปัญหาครอบครัว เป็นสถานสงเคราะห์ ประชาชน ผู้ยากไร้หรือในคราวมีภัย เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ สงคราม เป็นต้น เป็นสถานพยาบาล เป็นที่พักคนเดินทาง เป็นสโมสรให้ชาวบ้านมาพบปะกันหนุ่มสาวพบกันในเวลาว่างวัด เป็นสถานบันเทิง จัดงานเทศกาลหรืองานฉลองต่างๆ ของชาวบ้าน เป็นที่ใกล้ชิดข้อพิพาทของชาวบ้าน เป็นคลังพัสดุ เช่น ถ้วยชาม โต๊ะเก้าอี้เพื่อให้ชาวบ้านมาขอยืมเมื่อมีงาน เป็นศูนย์การปกครองท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธาน อบต. หรือฝ่ายปกครองใช้เป็นสถานที่ประชุม เป็นสถานศึกษาของชุมชน พระภิกษุ สามเณร ลูกหลานของชาวบ้านได้อยู่อาศัยและเล่าเรียนที่วัด เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่อบรมศีลธรรมแก่ประชาชนทั้งหลาย เป็นห้องสมุดชาวบ้าน เป็นที่เก็บเอกสารต่างๆ ตั้งแต่ตำรายาตำราหมอดู นิทานธรรมไปจนถึงพระไตรปิฎก เป็นต้น สิริวัฒน คำวันสา, เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตร โครงการเสริมความรู้ถวายพระสงฆ์เพื่อการพัฒนาสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักเสริมศึกษาและ

บริการสังคมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), หน้า 47.

กฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 15 ข้อที่ 5 ว่าด้วยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์ได้แก่ กิจการที่คณะสงฆ์จะต้องถือเป็นธุระหน้าที่ เพราะเป็นการคณะสงฆ์และการพระศาสนาหรือเพราะเกี่ยวกับการคณะสงฆ์และการพระศาสนา มี 6 ฝ่าย คือ

- 1) การเพื่อความเรียบร้อยดีงาม
- 2) การศาสนศึกษา
- 3) การศึกษาสงเคราะห์
- 4) การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- 5) การสาธารณูปการ
- 6) การสาธารณสงเคราะห์

วิธีดำเนินงานการทั้ง 6 ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบมหาเถรสมาคม แต่บางการคงเป็นไปตามจารีต คือ ปฏิบัติตามจารีตก็มีอยู่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, กฎมหาเถรสมาคม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2445), หน้า 15.

การบริหารคณะสงฆ์จึงถือว่าเป็นหัวใจหลักในงานบริหารจัดการกิจการของคณะสงฆ์ คือด้านการปกครอง การศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ สาธารณูปการ และสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปตาม พระธรรมวินัย กฎหมาย กฎระเบียบมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ มติ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชหรือคำสั่ง ของผู้บังคับบัญชาเหนือตน การระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัย การลงนิคหกรรม การวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ต่างๆ ตลอดจน การแต่งตั้งถอดถอนเจ้าคณะพระสังฆาธิการ ควบคุมดูแลให้ไปตามข้อวัตรปฏิบัติของจริยาพระสังฆาธิการ และสถาบันคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้ตระหนักถึงความสำคัญในระบบการปกครองคณะสงฆ์ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะปัจจุบันนี้ วิทยาการด้านการบริหารและการจัดการก้าวหน้าไปมากพระ

สังฆาธิการควรจะได้ใช้ วิทยาการเหล่านั้นมาช่วยเสริมการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์ ดังนั้นจึงต้องมองไปที่องค์การคณะสงฆ์ ส่วนภูมิภาค ในเรื่องการบริหารคน การบริหารงาน และการบริหารองค์การของพระสังฆาธิการนั้น กิจการหรืองานที่คณะสงฆ์ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ มีความสำเร็จเรียบร้อยถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย กฎหมาย และระเบียบคำสั่ง มติ ประกาศของมหาเถรสมาคม และตามพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราชหรือไม่ แต่เมื่อมาศึกษาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมาย หรือกฎระเบียบอื่นๆ ที่ส่งเสริมให้ พระสังฆาธิการทำงานให้สะดวกยิ่งขึ้นนั้นมึ้น้อยมาก เพราะมีปัญหาจากโครงสร้างการบริหารไม่ได้มาจากสิ่งอื่น และโครงสร้างการบริหารไม่มีการแก้ไขให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้การบริหารไม่สอดคล้องกับสถานะของสังคมปัจจุบัน โชติ บดีรัฐ, “การบริหารงานของพระสังฆาธิการ ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 4 เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา”, รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีนิพนธ์, (คณะบัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2556), บทนำ.

ทั้งนี้ แม้ว่าการบริหารงานของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน หากจะนำไปเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ อาจจะนับว่าอยู่ในระดับที่ดีกว่าบางภาค แต่ผู้วิจัยจะวิจัยและพัฒนาผลการวิจัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการ บริหารงานของพระสังฆาธิการให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งในปัจจุบันงานกิจการคณะสงฆ์มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้พระสังฆาธิการจำต้องเร่งปรับตัวเพื่อทำงานเชิงรุก เพื่อให้เกิดการกระตุ้นงานคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพ กว่าเดิม โดยเฉพาะพระสังฆาธิการผู้มีบทบาทในการปกครอง อาจจะมีเวลาในการดูแลการบริหารได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการบริหารงานคณะสงฆ์ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การ

บริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการหารูปแบบโครงสร้างที่ชี้ให้เห็นความสำเร็จและหรือความล้มเหลวในยุคที่มีความท้าทายในท่ามกลางความซับซ้อนและความเปลี่ยนแปลงของชุมชนโลก จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบให้ สอดคล้องกับการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารงานคณะสงฆ์ในหลายมิติ เพื่อให้เกิดความมั่นคงต่อคณะสงฆ์ไทย และจะนำไปสู่ความมั่นคงของพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) ศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นงานวิจัยหลักโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นงานวิจัยสนับสนุนโดยใช้การ

สัมภาษณ์ (Interview) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นงานวิจัยหลักโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นงานวิจัยสนับสนุนโดยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย การสัมภาษณ์พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส จำนวน 6 รูป

2. ประชากร พระภิกษุที่ดำรงตำแหน่งด้านการปกครองเจ้าคณะเขต เจ้าคณะแขวง เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ทั้ง 18 วัด รวมจำนวน 65 รูป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน และแบบสัมภาษณ์ (Structure Interview) ดังนี้

- 3.1แบบสอบถาม(Questionnaire) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับศึกษาการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางศึกษาการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

- 3.2 การสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติเชิงพรรณนาสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับค่าความถี่ร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ ด้านการปกครอง

การจัดการวัด ทางวัดมีการจัดประชุมบุคลากรคณะสงฆ์ให้มีความรู้ตามระเบียบของพระธรรมวินัยทุก 1 เดือน จัดตั้งสมาคมสนับสนุนพระภิกษุให้มีหน้าที่ในการรับผิดชอบงานด้านต่างๆ ภายในวัด ว่ามีการะงานมอบหมายให้บุคลากรคณะสงฆ์ภายในวัดได้ดูแลสถานที่ภายในวัดและดูแลประชาชนบริเวณชุมชนและรวมไปถึงนักเรียนและประชาชนที่มาสถานสถานที่ภายในวัด มีความสอดคล้องกลับ ในวัดบางประทุนนอกนี้ได้รับการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ในด้านการปกครองคือจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือวางนโยบายในการดูแลบริหารจัดการวัดกันเป็นประจำทุก 2 เดือน มีคณะกรรมการที่เป็นพระสงฆ์ในการรับมอบหมายจากเจ้าบ้านในการดูแลพระภิกษุสงฆ์ภายในวัดเป็นต้น รวมถึงการประชุมร่วมกับชุมชนบริเวณใกล้เคียงของวัดเพื่อบริหารจัดการความเป็นอยู่และการอยู่อาศัยร่วมกันระหว่างบ้านและวัดให้อยู่กันอย่างมีความสุขจัดให้มีครูพระสอนศีลธรรมครูพระปริยัติธรรมแผนกธรรมขึ้นภายในวัดจัดสำนักศาสนศึกษาวัดบางประทุนนอกส่งครูพระที่ได้รับผ่านการอบรมไปสอนในโรงเรียนวัดบางประทุนนอกปีการศึกษาและจำนวน 2 รูป การจัดประชุมบุคลากรคณะสงฆ์ให้มีความรู้ตามระเบียบอยู่เป็นประจำทุกเดือนมีการประชุมวาระพิเศษในวันที่วัดมีงานประจำปี หรือวาระที่สำคัญพิเศษอยู่เสมอ จัดประชุมบุคลากรคณะสงฆ์ให้มีความรู้ตามระเบียบของวัดและระเบียบทางธรรมวินัยของทุกเดือนจัดการะ

หน้าที่สนับสนุนพระภิกษุสงฆ์ให้มีหน้าที่ในการรับผิดชอบงานด้านต่างๆภายในวัด

2. การพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ ด้านการศึกษา

สนับสนุนพระภิกษุสามเณรได้รับการศึกษาทั้งแผนกธรรม แผนกบาลี และทางโลก การสนับสนุนพระภิกษุสามเณรได้รับการศึกษาทั้งแผนกธรรม แผนกบาลี และทางโลกเพื่อให้พระสงฆ์ที่จะได้รับการศึกษาเทียบเท่ากับคฤหัสถ์ ทางวัดจัดตั้งกองทุนการศึกษาสงเคราะห์ให้กับบุคลากรคณะสงฆ์ในการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ทางวัดบางประทุนนอกได้มีทุนสนับสนุนพระสงฆ์ภายในวัดที่มีความใฝ่เรียนเรียนสอบนักธรรม สอบเปรียญธรรมพร้อมแสดงธรรมเทศนาภายในวัดทุกวันพระ จัดตั้งทุนสนับสนุนพระภิกษุสงฆ์ให้มีหน้าที่ในการรับผิดชอบงานด้านต่างๆภายในวัด ส่งเสริมให้พระภิกษุได้รับการศึกษาแผนกธรรมบาลีสันับสนุนให้พระภิกษุสอนแผนกธรรมแผนกบาลีในโรงเรียนพระปริยัติให้การสนับสนุนบุคลากรได้ศึกษาทางโลก

3. การพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ ด้านการเผยแผ่

ส่งเสริมให้เข้าฝึกอบรมพระนักเทศน์ เพื่อที่จะสามารถแสดงธรรมภายในวัดและพื้นที่ใกล้เคียง ทางวัดสิ่งให้สนับสนุนให้พระภิกษุมีความช่วยเหลือจิตอาสา ร่วมกับสังคมชุมชนตามกำลังและความสามารถมีพระวิทยากรออกให้ความรู้และเผยแผ่โดยการเป็นวิทยากรจิตอาสาสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแก่พระภิกษุสามเณรทั้งแผนกธรรมแผนกบาลีและทางโลกให้มีการเรียนการสอนจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในดำเนินงานของพระศาสนาและสืบทอดต่อไปได้ ทางวัดได้มีการจัดพระสงฆ์ภายในวัดที่มีอายุพรรษาตั้งแต่ 1 พรรษาเป็นต้นไปแสดงธรรมเทศนาภายในวัดทุกวันพระ อย่างต่อเนื่องและมีการนำพระไปเทศนา

ตามโรงเรียน หมู่บ้าน สถานที่ราชการตามโอกาสวันสำคัญทางศาสนาตามสมควร ส่งเสริมให้พระภิกษุได้รับการศึกษาแผนกธรรมบาลีสนับสนุนให้พระภิกษุสอนแผนกธรรมแผนกบาลีในโรงเรียนพระปริยัติให้การสนับสนุนบุคลากรได้ศึกษาทางโลก ส่งเสริมให้ไปสอนโรงเรียนกับเด็กนักเรียนให้ความรู้สีกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสอนควบคู่ไปกับรายวิชาของหลักสูตรโรงเรียน ส่งเสริมให้พระไปสอนโรงเรียนกับเด็กนักเรียนให้ความรู้สีกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสอนควบคู่ไปกับรายวิชาของหลักสูตรโรงเรียน

4. การพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ ด้านการสาธารณูปการ

ทางวัดจัดตั้งและมอบหมายให้พระภิกษุที่มีความสามารถในการบริหารจัดการและดูแลวัดในด้านที่มีความสามารถพิเศษและมีความสันทัดเป็นพิเศษบริหารจัดการพระภิกษุสงฆ์ตามสมควรพร้อมมอบหน้าที่ภาระงานให้ดูแลตามความสามารถในด้านต่างๆ ตามภาระงานที่มีความรู้ความสามารถที่จะนำพาวัดให้ไปสู่ความสำเร็จได้รับผิดชอบภาระหน้าที่ของตนเองและภาระหน้าที่ของส่วนรวมได้มีการ พร้อมทั้งจัดประชุมพระภิกษุสงฆ์สามเณรภายในวัดเป็นประจำ จัดโครงการอบรมความรู้ให้พระภิกษุสามเณรให้ความรู้ต่างๆ ให้อยู่ในระเบียบพระธรรมวินัยของวัดเป็นประจำทุกเดือน ทางวัดบางประทุนนอก มอบหมายให้พระที่มีความสามารถเป็นผู้ดูแลในส่วนของการสาธารณูปการโดยมีการจัดทำมีการซ่อมแซมสิ่งต่างๆภายในวัดตามที่เจ้าอาวาสมอบหมายให้พร้อมทั้งคิดประดิษฐ์สิ่งอำนวยความสะดวกบางประการกับผู้ที่มาใช้บริการภายในวัด รวมไปถึงผู้นำชุมชนประชาชนบริเวณรอบเขตพื้นที่ของวัดร่วมกันบำรุงซ่อมสร้างและทำนุบำรุงศาสนสถานของวัดเป็นประจำเช่นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาหรือวันที่รวมพลังหรือรวมใจมา

ร่วมกันบำรุงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นพิเศษ การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานภายในวัด เช่น โบสถ์ ศาลา กุฏิ การพัฒนาวัดในด้านวัตถุทุกอย่าง ไม่เฉพาะแต่ศาสนสถานเท่านั้น หากรวมถึงการทำวัดให้สะอาด ร่มรื่น สะดวกสบาย การทำถนนทางเดินในวัด และการตกแต่งวัดให้ดูสวยงามให้สบายตาแก่ผู้พบเห็นด้วยเป็นงานประจำของเจ้าอาวาสอย่างหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ ทั้งนี้เพื่อสร้างสิ่งที่ดีงาม รักษาสิ่งที่มีอยู่แล้วไว้ และซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดทรุดโทรมให้คงสภาพไว้เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและพระสงฆ์ภายในวัด มอบหมายให้บุคลากรคณะสงฆ์ได้ดูแลสถานที่ภายในวัดและดูแลประชาชนบริเวณชุมชนและรวมถึงนักเรียนและประชาชนที่มาสถานสถานที่ภายในวัดจัดตั้งกองทุนการศึกษาสงเคราะห์ให้กับบุคลากรคณะสงฆ์ในการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม

5. การพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ ด้านการศึกษาสงเคราะห์

มีการจัดตั้งกองทุนการศึกษาให้กับบุคลากรคณะสงฆ์ เพื่อการศึกษาตามความต้องการพอสมควร สนับสนุนให้พระภิกษุเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ป.ปส. ทุกๆคนพร้อมสนับสนุนการจัดตั้งกองทุน พร้อมจัดทุนการศึกษาสงเคราะห์ให้กับพระภิกษุสามเณรที่มีความสามารถต้องการที่จะศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดตั้งกองทุนการศึกษาพร้อมทั้งมอบทุนการศึกษารวมไปถึงการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่โรงเรียนวัด ทุนภายนอกอยู่เป็นประจำทุกปีและมีทุนพิเศษกรณีที่นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการแข่งทักษะด้านวิชาการหรือการสอบเข้าในมหาวิทยาลัยสอบผ่านวิชาการหรือสอบผ่านคะแนนของเขตพื้นที่การศึกษารวมไปถึง

การสอบระดับจังหวัดเป็นประจำ จัดการศึกษา เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลหรืออุดหนุน จุนเจือหรือการช่วยเหลือเกื้อกูลหรืออุดหนุน จุนเจือการศึกษาอื่น นอกการศาสนาศึกษาหรือ สถาบันการศึกษาหรือ บุคคลผู้กำลังศึกษาเล่าเรียนคณะสงฆ์ของทางวัดได้ กำหนดการศึกษาสงเคราะห์ เป็นกิจการอันหนึ่งของ คณะสงฆ์ จัดทุนการศึกษาให้กับพระบวชศึกษาเล่าเรียนเป็นประจำทุกปี เพิ่มทุนการศึกษาเรียนดีและมีทุนรางวัลให้กับพระที่มีความสามารถสอบเปรียญธรรมได้ในแต่ละระดับ

6. การพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ ด้านการ สาธารณสงเคราะห์

การจัดประชุม วางแผน บุคลากรคณะสงฆ์ ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือชุมชนที่ได้รับเดือดร้อนตามโอกาสที่สมควร จัดประชุม บุคลากรให้หาแนวทางการวางแผนให้ดีพอสมควร ในการช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคม ชุมชน หมู่บ้าน โรงเรียนที่ได้รับความเดือดร้อนจากธรรมชาติ พร้อม สนับสนุนพร้อมบุคลากรเข้าช่วยเหลือยามเดือดร้อน ในงานใดที่หน่วยงานของรัฐเข้ามาขอความร่วมมือ หรือใช้สถานที่ของวัดเจ้าอาวาสจะจัดพระสงฆ์ที่มีความสามารถเป็นพิเศษไปดูแลและความนวยความ สะดวกแก่ผู้มาใช้เขตพื้นที่ในวัดศาลาวัดหรือรวมไปถึงเขตบริเวณพื้นที่วัดเป็นประจำ สนับสนุนให้พระ ภิกษุมีความช่วยเหลือจิตอาสา ร่วมกับสังคมชุมชน ตามกำลังและความสามารถถือว่าเป็นงานที่เป็น พลังสำคัญในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เป็นงานที่มหาเถรสมาคมกำหนดให้พระสงฆ์ได้ทำ หน้าที่ช่วยเหลือและพัฒนาสังคมยามเกิดปัญหาภัย ธรรมชาติ อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย หรือปัญหาสังคม คนไร้ที่พึ่ง

สรุปโดยรวมการวิจัยเรื่อง “ศึกษาการพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ เขต จอมทอง กรุงเทพมหานคร” มีความสอดคล้อง

กับ พระมหาญาณกฤต จักรบดินทร์ ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาองค์กรของคณะสงฆ์ไทยในยุคโลกาภิวัตน์” ผลการศึกษาได้ค้นพบว่า 1) พระสังฆาธิการ โดยการแต่งตั้งได้ดูแลองค์กรสงฆ์ด้วยความรู้และความสามารถในระดับสูง 2) คณะสงฆ์ได้จัดการการศึกษาด้วยความพยายามอย่างเต็มที่ 3) การเผยแผ่ยังคงมีความสำคัญอย่างมากภายใต้การบริหารกิจการ คณะสงฆ์ 4) พระสังฆาธิการให้การสนับสนุนการก่อสร้างได้อย่างเหมาะสม 5) การช่วยเหลือสังคม คือพันธกิจของคณะสงฆ์ในเชิงความร่วมมือเพื่อจัด ปัญหาความยากจน 6) พระลูกวัดมีความพึงพอใจ กับแนวทางการพัฒนาขององค์กรสงฆ์ 7) ผู้บริหาร ระดับสูงของคณะสงฆ์มีความเข้าใจในเหตุผลด้าน องค์กรเป้าประสงค์จุดอ่อนจุดแข็ง ศักยภาพ ข้อ จำกัด สถานการณ์ปัจจุบัน ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นอย่างชัดเจนในระดับที่น่าพอใจ 8) สำหรับ ผลกระทบด้านโลกาภิวัตน์ แนวคิดด้านการพัฒนา องค์กรส่งผลให้เกิดการพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ระดับสูงในคณะสงฆ์ที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น 9) อย่างไร ก็ตาม ความยากจนภายในชุมชนสงฆ์ยังคงเพิ่มขึ้น ทั้งในแง่รูปธรรมและนามธรรม 10) การมีส่วนร่วม ของพระภิกษุสามเณรในการพัฒนาองค์กรยังคง มีน้อยมาก 11) การพัฒนาองค์กรสงฆ์เป็นการมุ่ง ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุที่เกิดขึ้นมากกว่า ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านจิตใจ 12) ความเท่าเทียม กันในคณะสงฆ์ได้รับความสนใจน้อยมาก 13) ถึงแม้ ในคณะสงฆ์จะยังคงยอมรับในระบบอนุรักษนิยมแต่ ในแง่ของการพัฒนาองค์กร แนวคิดเรื่องความทันสมัยได้รับกล่าวถึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเชิงนโยบาย มีดังนี้

1.1. ด้านการปกครองควรจัดการ

ประชุมพระภิกษุสามเณรเพื่ออบรมสั่งสอนวัตรปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้พระภิกษุ-สามเณรได้ตระหนักถึงพระธรรมวินัยประพฤติตามพระธรรมวินัยและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ กฎ กติกา ตามมติของมหาเถรสมาคม

1.2. ด้านการศาสนศึกษาควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรมบาลีศึกษาและแผนกสามัญศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรเจ้าคณะพระสังฆาธิการทุกระดับสนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุ-สามเณรศึกษาทั้งสายปริยัติสามัญแผนกธรรม- บาลีให้มากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานด้านคุณธรรมศีลธรรมในการศึกษาระดับอุดมศึกษาขั้นสูงต่อไป

1.3. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาควรมีโครงการฝึกอบรมและปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญทางศาสนาสำหรับเยาวชนและนักเรียนนักศึกษาในเขตการปกครองเจ้าคณะพระสังฆาธิการทุกระดับควรเน้นด้านการปฏิบัติให้มากอบรมให้ความรู้ สอนให้รู้จักการรักษาศีลภาวนาและวางตนอย่างเหมาะสมกับสมณสาธูป

1.4. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ส่งเสริมให้เปิดศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ทุกเขตการปกครองเพื่อให้ได้รับสิทธิ์เท่ากันตามมติของมหาเถรสมาคมสงเคราะห์เด็กและเยาวชนโดยตรงและเป็นภารกิจของคณะสงฆ์

1.5. ด้านการสาธารณูปการ ควรมีโครงการเฉพาะกิจช่วยผู้คนที่ตกทุกข์ได้ยากเพราะภัยทางธรรมชาติ เช่น ว่าง่าย อุทกภัย และอัคคีภัย ปฏิบัติตามขั้นตอนของกรมการศาสนา สำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดพระราชบัญญัติของคณะสงฆ์ และกฎหมายมหาเถรสมาคมว่าด้วยการก่อสร้างซ่อมแซมบูรณปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ ศาสนสมบัติของพระพุทธศาสนา

1.6. ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ควรจัดตั้งส่งเสริม และสนับสนุนศูนย์อบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ให้มีขึ้น ภายในวัดพร้อมทั้งให้พระสงฆ์แสดงบทบาทหน้าที่ความสามารถในการจัดการพัฒนาในกลุ่มงานเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป มีดังนี้

2.1. ควรวิจัยเรื่อง ควรศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของคณะสงฆ์ไทยต่อการใช้อำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 ผลของการศึกษานี้จะ นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหรือแก้ไข พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน

2.2. ควรวิจัยเรื่อง พุทธวิธีส่งเสริมรูปแบบการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามพันธกิจของเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

2.3. ควรวิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานของพระสังฆาธิการ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

2.4. ควรวิจัยเรื่อง ควรเพิ่มเครื่องมือในการศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและใช้แบบสอบถามเพื่อวัดประสิทธิภาพการบริหารคณะสงฆ์

2.5. ควรมีการศึกษาบทบาทพระสงฆ์สหธรรมเพื่อการพัฒนาแบบสำหรับรูปใดรูปหนึ่งในลักษณะเจาะจงพิเศษหรือจะมีการเปรียบเทียบกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาในลักษณะเดียวกันว่ามีลักษณะดำเนินการปฏิบัติการณ์พร้อมได้ผลลัพธ์อย่างไร

บรรณานุกรม

- โชติ บดีรัฐ, “การบริหารงานของพระสังฆาธิการ ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 4 เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา”, รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีนิพนธ์, (คณะบัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2556), บทนำ.
- สนามหลวงแผนกบาลี, สอบบาลีของสนามหลวงแผนกบาลีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค: “สัมปสาทีนยกถา”, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง, 2556.
- สำนักเรียนวัดเทพศิลา, สำนักเรียนวัดเทพศิลาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม: อนุโมทนาถา”, พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัดปากน้ำ, 2548
- สิริวัฒน์ คำวันสา, เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรโครงการเสริมความรู้ถวายพระสงฆ์เพื่อการพัฒนาสังคมไทย, กรุงเทพมหานคร: สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, กฎมหาเถรสมาคม, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2545

